

Handläggare
Marie Ehrenbåge
Telefon: 0850818251

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2021-09-23

Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad 2022–2025

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till biblioteksplan för Stockholms stad 2022–2025.

Sammanfattning

Kulturnämnden har utarbetat ett förslag till ny biblioteksplan som är tänkt att ersätta Biblioteksplan 2016–2020. Med utgångspunkt i ”Vision Möjligheternas Stockholm – Vision 2040” pekar förslaget ut riktningen för bibliotekets roll i att bidra till en stad som är världsledande i att leva upp till barnrätt och mänskliga rättigheter. Planen slår fast att biblioteket är mer relevant än någonsin genom sitt uppdrag och genom att vara en samhällsviktig verksamhet. Planen pekar ut riktningen inom fem strategiska områden, som man i planen valt att kalla *förflyttningar*.

Förvaltningen ser positivt på förslaget. Arbetet med planen har varit ambitiöst och involverat många aktörer. Förslaget innebär inga direkta förändringar som påverkar stadsdelsnämndernas uppdrag, bortsett från att planen konkretiserar bibliotekets samhällsuppdrag som till viss del överlappar med stadsdelsnämndernas uppdrag om medborgarservice.

Förvaltningen kan konstatera att den organisation med nodbibliotek som planen föreslår i mångt och mycket redan stämmer med hur det ser ut i Farsta stadsdelsområde och välkomnar förtydligandet.

Förvaltningen värdesätter samverkan med biblioteken och tycker den fungerar bra. Förvaltningen saknar skrivningar om bibliotekens framtida arbete vad gäller jämställdhet och hbtq.

Bakgrund

Kulturnämnden har utarbetat ett förslag till ny biblioteksplan som är tänkt att ersätta Biblioteksplan 2016–2020.

Förslaget har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder för yttrande senast den 1 oktober 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Remissen i sammanfattning

Med utgångspunkt i ”Vision Möjligheternas Stockholm – Vision 2040” pekar förslaget till biblioteksplan 2022–2025 ut riktningen för bibliotekets roll i att bidra till en stad som är världsledande i att leva upp till barnrätt och mänskliga rättigheter. Bibliotekets uppdrag utgår också från bibliotekslagen, som bland annat pekar ut prioriterade målgrupper: personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter, personer med annat modersmål än svenska samt barn och ungdomar. Biblioteksplan 2022–2025 bygger på en bred datainsamling med en mängd olika metoder där användare, icke-användare, medarbetare, samarbetspartners och andra samhällsaktörer har deltagit. Data har samlats in och analyserats, varefter nuläge och så kallade strategiska förflyttningar har formulerats.

Planen slår fast att bibliotek ska finnas brett i staden, med stort utbud och generösa öppettider. Medarbetarna ska ha en stor bredd av kompetenser, som inspirerar och vägleder stockholmarna. Biblioteken ska vara mötesplatser för kultur- och samhällsfrågor och främja lust att läsa, lära och skapa. I Stockholm ska det vara naturligt att röra sig mellan olika stadsdelar och att människor med olika bakgrund möts i vardagen. Förslaget till ny biblioteksplan visar hur detta ska uppnås de kommande fyra åren.

Bibliotekens relevans beskrivs genom nedanstående punkter:

- **Bibliotekets uppdrag.** Det konkreta arbetet med bibliotekslagens prioriterade målgrupper.
- **En samhällsviktig verksamhet.** Bibliotekens roll är att ge verktyg för att navigera i en komplex omvärld.
- **Ett nytt litterärt ekosystem.** Biblioteket är en del i en infrastruktur för läsande och skapande, där aktörerna bär upp, stödjer och påverkar varandra.
- **Det moderna biblioteket och det svenska berättarundret.** Biblioteket skapar läslust, öppnar världar och förändrar liv för många. Historieberättandet har ofta börjat på biblioteket.
- **En neutral plats?** Den tydliga gränsen mellan det politiska uppdraget och den innehållsliga gestaltningen är

grundläggande för att kunna utföra det lagstadgade uppdraget att verka för demokrati och fri åsiktsbildning.

- **I samverkan skapas biblioteksverksamheten.** Det är när olika kompetenser, erfarenheter och uppdrag korsas som bibliotekens uppdrag om delaktighet, bildning och demokrati kan utföras.

Riktningen för de kommande fyra åren pekas ut genom fem områden som man i planen har valt att kalla strategiska *förflyttningar*:

1. **Från bokrygg till levande litteratur.** Biblioteket ska lyfta samlingen och synliggöra den, som att knyta an till händelser i omvärlden med målet att nyttjandet av beståndet och den totala utlåningen ska öka markant (en tredjedel lånas bara ut ett fåtal gånger under sin livstid).
2. **Från bibliotekens bestånd till stockholmarnas samling.** En Stockholmsgemensam boksamling där stockholmarna lånar från ett bibliotek och lämnar tillbaka på ett annat. Stockholmarna ska kunna nyttja hela stadens bestånd på ett enklare sätt.
3. **Från kopieringsrum till samhällsuppdrag.** Säkerställa medborgarservice och demokratisk samhällsvägledning inom biblioteket samt utveckla innehållet i takt med förändringar i samhället. Detta görs genom att bättre använda biblioteksrummet och digitala kanaler för infrastruktur och vägledning, genom rekrytering av nödvändig kompetens samt genom samarbete med stadsdelsförvaltningar, näringsliv och civilsamhälle.
4. **Från biblioteket mitt i byn till bibliotek i hela staden.** Som komplement till de lokala biblioteken tydliggöra en ambition att etablera ett nodbibliotek i varje stadsdelsområde, där biblioteksrum och verksamhet formas efter behoven i ett större närområde än det allra mest lokala. Bibliotekets digitala verksamheter binder samman de fysiska platserna och de kompletterar varandra.
5. **Från erbjudande till inbjudande.** Gå från erbjudandet i fokus till upplevelsen i fokus, framför allt genom förbättrade möjligheter till medskapande för bibliotekets användare.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget till ny plan och att arbetet med den har varit ambitiöst och involverat många aktörer. Den beskriver en verksamhet som fortsätter arbetet med att vara öppen och tillgänglig för alla utifrån behov. Det är en plan som andas utveckling, nyfikenhet, nytänk och anpassning i en föränderlig tid.

Den nya biblioteksplanen innebär inga direkta förändringar som påverkar stadsdelsnämndernas uppdrag, bortsett från att den konkretiserar bibliotekets samhällsuppdrag som är kopplat till information, delaktighet och demokrati som till viss del redan utförs i dag. I dagsläget har stadsdelsnämnderna uppdraget att stå för medborgarkontor och vi samverkar med biblioteken kring detta. Men vi utläser av planen att besökarna tydligt har uttryckt att man vill att den servicen ska finnas på biblioteket. Förvaltningen tycker det är positivt att biblioteken bejakar det som medborgarna efterfrågar och vi anser att ansvarsfördelningen beträffande medborgarservice inom staden kan förtydligas.

Redan den tidigare planen beskrev att staden skulle ha olika typer av bibliotek. I Farsta har vi det större biblioteket i centrum med en mängd aktiviteter och programverksamhet, ett nyinvißt i Gubbängens centrum samt ett bibliotek med det framgångsrika konceptet *meröppet* i Sköndals centrum. Förvaltningen kan konstatera att den beskrivning som görs i planen av nodbibliotek i mångt och mycket stämmer med hur det redan ser ut i Farsta stadsdelsområde och välkomnar förtydligandet.

Den nya planen lyfter vikten av samverkan. Förvaltningen samverkar idag med biblioteken inom en mängd områden, till exempel arbetet i lokala brottsförebyggande rådet, medborgarservice (biblioteken hänvisar besökare till stadsdelsförvaltningens reception om de inte kan svara), seniorverksamhet, lovverksamhet, programverksamhet, förskolebibliotek och utvecklingsarbete. Dessa samarbeten tillför Farstaborna mervärde i form av till exempel service, aktiviteter och kulturprogram. Förvaltningen värdesätter samverkan med biblioteken och tycker att den fungerar bra.

Förvaltningen saknar skrivningar om bibliotekens framtida arbete vad gäller jämställdhet och hbtq.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör

Sara Wrethed
Avdelningschef

Bilaga

Kulturnämndens förslag till biblioteksplan för Stockholms stad
2022–2025

Farsta stadsdelsförvaltning
Stadsutveckling

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2021-09-03
Sara Wrethed, Avdelningschef	2021-09-03